

**Uchwała nr III/86 z dnia 9 października 2021 roku Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej
w sprawie przyjęcia Zasad awansów i spadków sędziów szczebla centralnego
oraz powoływania kandydatów na sędziów szczebla centralnego**

Na podstawie art. 36 § 1 pkt 25) Statutu PZPN postanawia się, co następuje:

I. Przyjmuje się Zasady awansów i spadków sędziów szczebla centralnego oraz powoływania kandydatów na sędziów szczebla centralnego w następującym brzmieniu:

**ZASADY AWANSÓW I SPADKÓW SĘDZIÓW SZCZEBŁA CENTRALNEGO ORAZ
POWOŁYWANIA KANDYDATÓW NA SĘDZIÓW SZCZEBŁA CENTRALNEGO**

ROZDZIAŁ I. Postanowienia ogólne

1. Niniejsze zasady zostały dostosowane do warunków Konwencji Sędziowskiej UEFA oraz warunków FIFA w sprawie funkcjonowania systemu VAR zawartych w dokumencie „VAR Handbook”.

2. Użyte w niniejszych zasadach określenie „sędzia szczebla centralnego” lub „sędzia grupy TopAmator” oznacza sędziego lub sędziego asystenta uprawnionego do sędziowania zawodów Ekstraklasy, I, II i III ligi oraz innych rozgrywek prowadzonych przez PZPN lub upoważnione przez niego podmioty.

3. Użyte w niniejszych zasadach określenie „VAR/AVAR” oznacza obecnego lub byłego sędziego bądź sędziego asystenta, który uzyskał uprawnienia do pełnienia funkcji „sędziego asystenta video / asystenta sędziego asystenta video” w zawodach Ekstraklasy, I ligi oraz innych rozgrywek prowadzonych przez PZPN lub upoważnione przez niego podmioty.

4. Ilekroć mowa w niniejszych zasadach o „sezonie rozgrywkowym”, należy przez to rozumieć cykl rozgrywkowy jesień – wiosna.

5. Sędzia szczebla centralnego oraz VAR/AVAR musi spełniać łącznie następujące warunki:

- a) posiadać minimum średnie wykształcenie (co potwierdza Przewodniczący KS ZPN),
- b) posiadać odpowiednią sprawność fizyczną oraz sportową sylwetkę,
- c) odznaczać się nienaganną postawą etyczno-moralną,
- d) działać aktywnie w procesie szkolenia w zakresie wyznaczonym przez Zarząd KS PZPN, Centralną Komisję Szkoleniową KS PZPN, jak również przez macierzystą organizację sędziowską,
- e) wykazywać odpowiednią dyspozycyjność do prowadzenia zawodów.

6. Sędzia szczebla centralnego oraz VAR/AVAR nie może być pracownikiem ani działaczem społecznym żadnego piłkarskiego klubu sportowego.

7. Uprawnienia do prowadzenia zawodów dla sędziów szczebla centralnego oraz VAR/AVAR nadawane są na jeden sezon rozgrywkowy. W trakcie trwania sezonu rozgrywkowego Zarząd KS PZPN może wytypować nowych kandydatów do pełnienia funkcji VAR/AVAR, a po spełnieniu przez nich warunków FIFA, nadać im uprawnienia.

8. Zarząd KS PZPN ma prawo cofnąć uprawnienia sędziego danej grupy oraz VAR/AVAR w trakcie trwania sezonu rozgrywkowego sędziemu, który:

- a) nie przestrzega lub uchyla się od spełniania warunków ujętych w niniejszych zasadach lub
- b) naruszył lub istnieje uzasadnione podejrzenie naruszenia norm etyczno-moralnych w związku z pełnieniem funkcji sędziego (w tym również, gdy postawione mu zostaną przez prokuraturę zarzuty związane z korupcją w sporcie bądź zostanie skazany prawomocnym wyrokiem przez sąd powszechny za przestępstwa popełnione umyślnie) lub
- c) nie przestrzega regulaminów i postanowień PZPN lub
- d) prowadzi zawody na poziomie niezadowalającym.

9. W uzasadnionych przypadkach Zarząd KS PZPN ma prawo delegować sędziów na mecze wyższej klasy rozgrywkowej, niż nominalnie im przysługująca w danym sezonie.

10. Awanse i spadki sędziów szczebla centralnego następują po zakończeniu całego sezonu rozgrywkowego, z wyjątkiem przypadków opisanych w Rozdz. I pkt. 8.

ROZDZIAŁ II. Postanowienia dotyczące wieku i liczby sędziów

1. Dla sędziów poszczególnych grup ustala się następujące granice wieku:

- a) sędziowie międzynarodowi – wg aktualnych kryteriów FIFA,
- b) sędziowie zawodowi – do 50 lat,
- c) sędziowie TopAmator A – do 50 lat,
- d) sędziowie TopAmator B i C – do 45 lat,
- e) sędziowie asystenci zawodowi – do 50 lat,
- f) sędziowie asystenci TopAmator A – do 48 lat,
- g) sędziowie asystenci TopAmator B – do 45 lat,
- h) asystenci KS ZPN w III lidze – do 45 lat,
- i) VAR/AVAR – do 52 lat.

2. Uprawnienia sędziego szczebla centralnego oraz VAR/AVAR zgodnie z Rozdz. I pkt. 2 i 3 wygasają z upływem roku kalendarzowego, w którym osiągnął granicę wieku.

3. Uprawnienia do prowadzenia meczów Ekstraklasy, I, II i III ligi, z zastrzeżeniem Rozdz. I pkt. 9, otrzymują sędziowie zawodowi oraz sędziowie tworzący grupę TopAmator. Zarząd KS PZPN przed każdym sezonem rozgrywkowym przydziela sędziów z grupy TopAmator A (uprawnieni do prowadzenia zawodów Ekstraklasy i I ligi), TopAmator B (uprawnieni do prowadzenia zawodów II ligi) oraz TopAmator C (uprawnieni do prowadzenia zawodów III ligi).

4. Uprawnienia do prowadzenia meczów Ekstraklasy, I i II ligi, z zastrzeżeniem Rozdz. I pkt. 9, otrzymują sędziowie asystenci zawodowi oraz sędziowie asystenci tworzący grupę TopAmator. Zarząd KS PZPN przed każdym sezonem rozgrywkowym przydziela sędziów asystentów do grupy TopAmator A (uprawnieni do prowadzenia zawodów Ekstraklasy i I ligi), TopAmator B (uprawnieni do prowadzenia zawodów I i II ligi). Uprawnienia do prowadzenia zawodów III ligi mają wszyscy asystenci szczebla centralnego oraz sędziowie asystenci wyznaczeni przez KS ZPN.

5. Uprawnienia do pełnienia funkcji VAR otrzymują byli lub obecni sędziowie klasy rozgrywkowej, w której mają pełnić tę funkcję, po spełnieniu warunków FIFA. Uprawnienia do pełnienia funkcji AVAR otrzymują byli lub obecni sędziowie albo sędziowie asystenci klasy rozgrywkowej, w której mają pełnić tę funkcję, po spełnieniu warunków FIFA. Sędziowie i sędziowie asystenci, którzy zakończą sędziowanie na boisku, muszą zgłosić gotowość do pełnienia funkcji VAR/AVAR nie później niż do końca roku kalendarzowego, w którym zakończyli sędziowanie. W merytorycznie uzasadnionych przypadkach, Zarząd KS PZPN ma prawo nadać uprawnienia VAR/AVAR sędziom z grupy TopAmator B.

5. W trakcie sezonu Zarząd KS PZPN może przenosić sędziów do wyższych lub niższych grup.

6. Uprawnienia sędziego do prowadzenia zawodów szczebla centralnego wygasają w dniu zakończenia rozgrywek w sezonie rozgrywkowym.

7. VAR/AVAR nie może być członkiem Zarządu KS PZPN ani obserwatorem szczebla centralnego.

ROZDZIAŁ III. Obserwacje

1. Na wszystkich zawodach mistrzowskich, pucharowych i barażowych, których obsady dokonuje Zarząd KS PZPN, sędziowie są poddawani obserwacjom. Głównym celem prowadzenia obserwacji są względy szkoleniowe. Aktualna forma sędziego i jego potencjał umiejętności sędziowskich zdiagnozowane przez obserwatora, są materiałem pomocniczym przy dokonywaniu obsad. Będą one także uwzględniane przez Zarząd KS PZPN przy ocenie jakości prowadzenia danego meczu w systemie TC („triple checking”).

2. Sędziowie prezentujący wysoki poziom prowadzenia zawodów będą częściej uwzględniani w obsadzie. Decyzje o braku nominacji, bądź o liczbie prowadzonych przez sędziego zawodów, nie mogą być przedmiotem odwołania i nie podlegają uzasadnianiu ze strony Zarządu KS PZPN.

ROZDZIAŁ IV. Testy teoretyczne i sprawnościowe

1. W każdym sezonie rozgrywkowym KS PZPN organizuje następujące kursy i testy:

- a) centralne letnie kursy dla sędziów zawodowych i TopAmator,
- b) centralne zimowe kursy dla sędziów zawodowych i TopAmator,
- c) warsztaty i konferencje szkoleniowo-unifikacyjne.

2. Na każdym kursie przeprowadzany jest test teoretyczny i sprawnościowy. Zarząd KS PZPN ma także prawo zorganizować dodatkowe testy np. filmowe, sprawnościowe w trakcie sezonu. O ich zakresie sędziowie zostaną poinformowani z 30-dniowym wyprzedzeniem. VAR/AVAR są zobowiązani co najmniej raz w roku zdać test teoretyczny z Protokołu VAR i FIFA „VAR Handbook”.

3. W sytuacjach szczególnych Zarząd KS PZPN może ograniczyć zakres testów oraz zorganizować testy on-line.

4. Wszystkie testy mają charakter zaliczeniowy. Minima zaliczeniowe wynoszą:

- a) dla testu teoretycznego – 80% prawidłowych odpowiedzi,
- b) dla testu filmowego – 70% prawidłowych odpowiedzi,
- c) dla testu sprawnościowego – wg zasad FIFA.

Normy zaliczeniowe (limity czasowe) określa Zarząd KS PZPN, podając je do wiadomości zainteresowanych minimum 60 dni przed testem.

5. W przypadku nieosiągnięcia wyznaczonych czasów lub dystansów test sprawnościowy jest niezaliczony.

6. W uzasadnionych przypadkach (np. choroba, kontuzja) Zarząd KS PZPN ma prawo zwolnić sędziego od uczestnictwa w testach. Nie zwalnia to jednak sędziego od złożenia testów przed Komisją w terminie dodatkowym, wyznaczonym przez Zarząd KS PZPN.

7. Jeżeli sędzia w okresie nie dłuższym niż 30 dni przed wyznaczonym terminem testu uczestniczył w oficjalnym kursie UEFA lub FIFA, wynik testu sprawnościowego zostanie mu zaliczony, jeśli jego zakres i forma były zbliżone z zakresem testu w Polsce.

8. Sędziemu delegowanemu na zawody w terminie testu wyznacza się nowy termin.

9. Sędzia, który nie zaliczy jednego lub kilku testów, może być przesunięty do niższej klasy rozgrywkowej. Może również być poddany testowi poprawkowemu, który zalicza w wyznaczonym przez Zarząd KS PZPN terminie. Do czasu zaliczenia testu sędzia nie jest uwzględniany w obsadzie. Po niezaliczeniu któregośkolwiek z testów w terminie poprawkowym, sędzia zostanie przesunięty do niższej grupy (w przypadku sędziego TopAmator C do macierzystego ZPN). Uprawnienia do prowadzenia zawodów w niższej grupie uzyska on pod warunkiem zaliczenia testu w kolejnym terminie, który jest terminem ostatecznym. Brak zaliczenia tego testu skutkuje przekazaniem sędziego do dyspozycji macierzystego ZPN.

10. Sędzia, który z przyczyn nieusprawiedliwionych nie weźmie udziału w wyznaczonych terminach testów, zostanie przekazany do dyspozycji macierzystego ZPN.

11. Sędzia, który w trakcie testu sprawnościowego dozna kontuzji potwierdzonej przez lekarza, zostanie dopuszczony do kolejnego testu po zgłoszeniu gotowości, w terminie określonym przez Zarząd KS PZPN.

ROZDZIAŁ V. Awanse i spadki

1. Po zakończeniu każdego sezonu rozgrywkowego Zarząd KS PZPN ustala listę klasyfikacyjną sędziów każdej grupy rozgrywkowej biorąc pod uwagę oceny Zarządu Kolegium Sędziów wystawiane w systemie obiektywizacji jakości sędziowania TC („triple checking”).

2. Listy klasyfikacyjne, o których jest mowa w Rozdz. V pkt. 1, a także forma sędziego w dłuższej perspektywie czasowej, jego wiek oraz perspektywa dalszego rozwoju stanowią podstawę do ustalania przez Zarząd KS PZPN liczby sędziów awansujących i spadających na nowy sezon.

3. Sędziowie grup TopAmator B i C ubiegający się o awans, oprócz spełnienia wszystkich warunków zawartych w niniejszych zasadach, muszą przeprowadzić minimum 10 zawodów szczebla centralnego w sezonie.

4. Na początku sezonu rozgrywkowego w grupie sędziów zawodowych, TopAmator A i B każde KS ZPN będzie reprezentowane przez co najmniej jednego sędziego. W grupie TopAmator C każde KS ZPN będzie reprezentowane przez co najmniej dwóch sędziów.

5. Na początku sezonu rozgrywkowego w grupie sędziów asystentów zawodowych, TopAmator A i B każde KS ZPN będzie reprezentowane przez co najmniej jednego sędziego asystenta.

6. Grupę TopAmator C opuszcza minimum 16 sędziów, którzy zajęli odpowiednio niskie miejsca na listach klasyfikacyjnych. Mając na uwadze Rozdz. V pkt. 2 i 4, w uzasadnionych przypadkach Zarząd KS PZPN może podjąć decyzję o pozostawieniu sędziego w grupie TopAmator C.

7. W przypadku przekroczenia granicy wieku przez sędziego zawodowego, sędziego grupy TopAmator A i B, przed rozpoczęciem sezonu rozgrywkowego, KS ZPN może zaproponować kandydata do grupy TopAmator C, spełniającego warunki niniejszych Zasad.

8. W uzasadnionych przypadkach, KS ZPN może zaproponować kandydata do grupy TopAmator C w zamian za sędziego, który zajął miejsce inne niż spadkowe. Taka wymiana wymaga zgody Zarządu KS PZPN.

9. Awans do grupy TopAmator B może uzyskać sędzia asystent, który:

- w roku kalendarzowym nie przekroczy granicy wieku 38 lat,
- w sezonie poprzedzającym był uczestnikiem programu CORE Polska dla asystentów,
- w sezonie poprzedzającym uzyskiwał w meczach III ligi wysokie oceny i uzyska akceptację Zarządu KS PZPN.

10. Każde KS ZPN przesyła do Zarządu KS PZPN po dwóch kandydatów do programu CORE Polska dla asystentów w ustalonej kolejności tj. kandydat oraz kandydat rezerwowy. W przypadku, gdy kandydat do programu CORE Polska dla asystentów z danego województwa nie będzie mógł rozpocząć udziału w programie, zastępuje go zgłoszony kandydat rezerwowy. Jeżeli obydwaj kandydaci z KS ZPN nie przystąpią do programu, w danym roku żaden sędzia asystent z tego KS ZPN nie zostanie przyjęty na szczebel centralny. Każdy kandydat musi zostać zatwierdzony przez Zarząd ZPN.

11. Sędziowie asystenci kandydaci do grupy TopAmator B uzyskują uprawnienia prowadzenia zawodów II ligi po zaliczeniu wszystkich testów oraz po zatwierdzeniu listy sędziów asystentów przez Zarząd PZPN.

ROZDZIAŁ VI. Sędziowie międzynarodowi i kandydaci na sędziów międzynarodowych – zasady mianowania

1. Międzynarodowi sędziowie, sędziowie asystenci oraz sędziowie asystenci video muszą znać język angielski. Zasady sprawdzania znajomości języka angielskiego ustala Zarząd KS PZPN.

2. Uprawnienia sędziego FIFA po raz pierwszy może uzyskać sędzia, który spełnia warunki określone przez FIFA. Zarząd KS PZPN przedstawia do zatwierdzenia Zarządowi PZPN proponowaną listę rankingową kandydatów na międzynarodowych sędziów, sędziów asystentów i sędziów asystentów video.

3. Sędzia FIFA zostaje ponownie kandydatem jeżeli:

- a) prowadzi zawody szczebla centralnego na poziomie spełniającym oczekiwania Zarządu KS PZPN,
- b) na zawodach międzynarodowych uzyskuje wysokie oceny,
- c) odpowiada warunkom stawianym przez FIFA,
- d) stwarza perspektywy awansu w hierarchii UEFA i FIFA.

ROZDZIAŁ VII. Kandydaci na sędziów grupy TopAmator C

1. Awans do grupy TopAmator C może uzyskać sędzia, który w roku kalendarzowym nie przekroczył granicy wieku 38 lat.

2. Po zakończeniu sezonu rozgrywkowego każde KS ZPN przesyła do Zarządu KS PZPN po dwóch kandydatów do grupy TopAmator C w ustalonej kolejności tj. kandydat oraz kandydat rezerwowi. Wszyscy kandydaci poddani zostaną testom na szczeblu centralnym. W przypadku, gdy kandydat z danego województwa nie zda testu zastępuje go zgłoszony kandydat rezerwowi, pod warunkiem zaliczenia testów. Jeżeli obydwaj kandydaci z KS ZPN nie zaliczą testów, w danym roku nie awansuje żaden sędzia z tego KS ZPN na szczebel centralny. Każdy kandydat musi spełniać łącznie następujące warunki:

1. jest perspektywiczny,
2. spełnia pozostałe kryteria zawarte w niniejszych Zasadach,
3. został zatwierdzony przez Zarząd ZPN.

3. Sędziowie kandydaci do grupy TopAmator C uzyskują uprawnienia prowadzenia zawodów III ligi po zaliczeniu wszystkich testów oraz po zatwierdzeniu listy sędziów przez Zarząd PZPN.

4. Sędzia grupy TopAmator C zostanie przekazany do macierzystego KS ZPN, w przypadku braku awansu w ciągu 7 sezonów.

ROZDZIAŁ VIII. Postanowienia końcowe

1. Sędzia szczebla centralnego oraz VAR/AVAR za zgodą Zarządu KS PZPN może być czasowo urlopowany.

2. Zgoda KS PZPN na czasowy urlop każdorazowo powinna zawierać:

- a) długość urlopu,
- b) warunki powrotu do prowadzenia zawodów.

3. Nieprowadzenie zawodów na szczeblu centralnym w okresie przekraczającym 12 miesięcy może spowodować przesunięcie sędziego o jedną grupę rozgrywkową niżej bądź przekazanie go do macierzystego KS ZPN.

4. Sędziom przysługuje prawo do zgłoszenia Zarządowi KS PZPN zastrzeżeń do oceny obserwatora wystawionej w arkuszu obserwacji (także do opisu zawartego w tym arkuszu) bądź też do konkretnych zdarzeń boiskowych, które dotyczą poważnych błędów sędziego. Zastrzeżenia muszą zostać złożone do Przewodniczącego KS PZPN w terminie do 5 dni od daty otrzymania raportu obserwatora. Zarząd KS PZPN przekaze zainteresowanemu sędziemu ostateczną decyzję.

5. Zarząd KS PZPN może nakładać na sędziów dodatkowe zadania szkoleniowe. Nie wykonywanie obowiązków w wyznaczonych terminach będzie powodować wstrzymanie sędziego w obsadzie.

6. Sędziowie szczebla centralnego są zobowiązani do przestrzegania Statutu PZPN oraz uchwał Zarządu PZPN i KS PZPN. Wprowadza się bezwzględny zakaz nieuprawnionego kontaktu telefonicznego lub osobistego sędziego z przedstawicielami klubów. Naruszenie powyższego

zakazu spowoduje automatyczne wstrzymanie sędziego w obsadzie od prowadzenia zawodów na okres ustalony przez Zarząd KS PZPN.

7. Nieusprawiedliwione nieuprawnione kontakty sędziów i obserwatorów przed meczem lub po jego zakończeniu spowodują wstrzymanie w obsadzie przez Zarząd KS PZPN do odwołania. Za usprawiedliwione i uprawnione uznaje się jedynie kontakty związane z danym meczem, dotyczące spraw mieszczących się w ramach obowiązującego prawa, w tym przepisów związkowych.

8. Do interpretacji niniejszych zasad awansów i spadków upoważniony jest Zarząd KS PZPN.

9. Decyzje w sprawie awansów i spadków mają charakter nominacji i nie podlegają odwołaniu oraz zaskarżeniu.

II. Z dniem zatwierdzenia niniejszej Uchwały traci moc Uchwała nr VI/90 Zarządu Polskiego Związku Piłki Nożnej z dnia 16 czerwca 2017 roku.

III. Niniejsza Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezes PZPN Cezary Kulesza